

Az egyetemi tanszékvezetés és tanárság azonban rövid életű volt. 1956 után, a magyar nyelvű felsőfokú mezőgazdasági oktatás megszűntével megkezdődött dr. Nagy Miklós kálváriája is. Nem került ugyan börtönbe, mint az egykor vele együtt Grozával tárgyaló társak, de egyik közép fokú ipari szakiskolából a másikba dobták, volt fizikus-laboráns, vasbolti raktáros és vajgyári mérnök is, majd később a széki, azután az otthonához közelebb levő györgyfalvi termelőszövetkezet agrármérnöke.

Ezt a hányatott életszakaszt követte az eszményeinek, céljainak az adott körülmények között talán legjobban megfelelő feladat: szakírói, szakszerkesztői munka a romániai magyar nyelvű mezőgazdasági hetilapnál, a *Falvak Dolgozó Népénél*. Hetvenedik születésnapján itt megjelenő cikkének címevel vallotta és hirdette egész életében, hogy „nem elég csupán szakmailag helytállni”. Az Erdélyben társadalmi igényként is felfogható többnyelvűség előnyeit kihasználva életeszemléje a mindenkor széles körű tájékozottság megerteremtése volt. A jó szakember közösségileg akkor igazán hasznos, ha egyben jó pedagógus és megfelelő helyzet tudattal rendelkező népevelő.

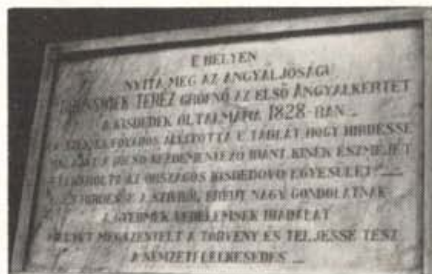
Ebből a felismerésből, mondhatni — külső és belső — kényszerből született az a csaknem 2000 szacikk, amelynek majd mindegyike a szűk szakmán túlmutató nyelvi, közösségi művelődést szolgáló üzenetet is hordoz. És ide sorolható a bukaresti tankönyvkiadó külső munkatársaként végzett fordítói, szakellenőri, tankönyvszerkesztői munka, mely a megszülető kiadványok nyelvezetét igyekezett mindenkor a magyar művelődés szellemi igényeihez idomítani, felelelni.

Számomra biológusként, szakmailag is, de jelképes tartalma miatt is legemlékezetesebb Papp Istvánnal közösen írott kitünő összefoglalásuk az erdélyi, főként kalotaszegi bivalytenyésztésről. Ez a könyv maradandó érték és — exotikus témája ellenére vagy talán éppen ezért — nagy siker volt. Akkor siker, hogy könyvespolcomról nagy bánatomra két dedikált példányát is örökre kölcsönkérték a távoli tájakról érkezett érdeklődők. Mert a bivaly, ereje, félelmetes szívóssága, igénytelensége és hihetetlen munkabírása miatt számomra az erdélyi — és szeretném remélni, hogy nemcsak az erdélyi — társadalom jelképes, szinte-szinte szent állata. Egy lény, mely távoli tájakról ideszakadva helyet teremtett magának Európa keleti felén és — bár mindig melegegre vágyik — évszázadokon át kitartott a hideg hegyek között.

Ez a törhetetlen életerő és életőszton bujkál Nagy Miklós egyik utolsó hitvallásában is: „Nem a vágyak, hanem a körülmények szabják meg, hogy jól kell végigharcolnunk harcunkat. A fontos csak az, hogy ott, ahova a sors állított, egyetlen bíróra bizzuk életvitelünk, magatartásunk, elfogadott értékrendünk bírálatát: lelkiismeretünkre. Ha vele meg tudunk békülni, a világgal is meg tudunk, emelt fővel nézhetünk vissza is, előre is.”

Nagy Miklós immár örökre csak előre néz.

Dr. Szabó T. Attila

Brunsvik Terézre emlékeztek. 160 esztendeje annak, hogy Brunsvik Teréz (1775—1861) Budán „Angyalkert” néven megalapította az első hazai kisedővő intézményt. A jeles évforduló alkalmával, az elmúlt évben megalakult KISS ARON Magyar Játék Társaság kezdeményezésére koszorút helyeztek el a budapesti I. kerületi Attila úton található emléktáblánál. A társaság és a kerület vezetői mellett jelen voltak a Művelődési Minisztérium, Martonvásár tanácsa képviselői is. Az első kerületi óvodások gyűrűjében *Mészáros Vincéné* emlékezett meg a kiemelkedő egyéniségéről és annak életművéről. (Kriston Vizi József)

Gáll István-emléktábla Balatonfüreden 1988. júniusában újabb irodalomtörténeti emlékhellyel gazdagodott a város. A hat éve elhunyt Kossuth-díjas író nyári tartózkodási helyére, a Széchenyi utca 15. szám alatti társasnyaralóra a városi tanács és a Jókai Kör szervezésében emléktábla került. Gáll István több mint tíz éven keresztül, 1982-ben bekövetkezett haláláig Balatonfüreden töltötte a nyári hónapokat. Felesége tájékoztatása szerint *Az öreg* című regényének jelentős részét itt írta. Az emléktáblát *Módos Péter* író, az Új Írás rovatvezetője avatta fel.

(Kellei György)